

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 15.6.2005
COM(2005) 259 końcowy

**KOMUNIKAT KOMISJI
DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

**Szczyt ONZ 2005 – Rozwiązywanie ogólnoświatowych problemów i zapewnienie
powodzenia zreformowanej ONZ**

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Szczyt ONZ 2005 – Rozwiązywanie ogólnościowych problemów i zapewnienie powodzenia zreformowanej ONZ

Szczyt ONZ w Nowym Jorku w dniach 14-16 września 2005 r. jest dla społeczności międzynarodowej okazją do uzgodnienia nowych wspólnych działań i zobowiązań dotyczących głównych problemów współczesnego świata, jak również do wzmocnienia potencjału ONZ oraz zwiększenia jego skuteczności. UE jest mocno zaangażowana w budowę skutecznej wielostronności, zgodnie z tym, co zostało określone w Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa oraz w komunikacie Komisji zatytułowanym „Unia Europejska i Organizacja Narodów Zjednoczonych: wybór wielostronności”¹ z września 2003 r. i zgodnie z oczekiwaniami społeczności międzynarodowej w znacznym stopniu przyczyni się do powodzenia szczytu ONZ. UE aktywnie wspiera osiągnięcie podczas szczytu konkretnego wyniku, który jest zgodny z unijnym dążeniem do podjęcia merytorycznych działań na rzecz pełnej realizacji Deklaracji Milenijnej oraz lepszego przygotowania ONZ do pomocy w zmaganiu się z wyzwaniami XXI wieku.

Dnia 12 kwietnia 2005 r. Komisja przedstawiła propozycje w dziedzinie rozwoju, a na ich podstawie dnia 24 maja 2005 r. UE przyjęła ambitne zobowiązania. Wszystko to stanowi niezbity dowód zaangażowania UE w osiągnięcie pomyślnych wyników szczytu. Ponadto UE promuje osiąganie postępów w realizacji agendy w innych obszarach, m.in. w budowaniu pokoju i w dziedzinie praw człowieka. Przykładem takiego konstruktywnego wkładu jest rezolucja przyjęta przez Parlament Europejski dnia 9 czerwca 2005 r. UE musi także wykazać swoje zaangażowanie w terminową realizację wyników szczytu oraz pokazać partnerom, w jaki sposób zamierza skutecznie przyczynić się do ich realizacji m.in. poprzez wspólnotowe polityki i instrumenty. W niniejszym komunikacie Komisja pragnie przedstawić zorientowane na działania propozycje stanowisk i działań UE w związku ze szczytem oraz następczych działań w kluczowych kwestiach, w oparciu o uzgodnione stanowiska UE.

WYSOKIE AMBICJE ZWIĄZANE ZE SZCZYTEM I ZDECYDOWANE ZOBOWIĄZANIE DO REALIZACJI JEGO WYNIKÓW

Komisja oczekuje, że w trakcie szczytu zapadnie jak najwięcej kategorycznych decyzji prowadzących do podjęcia działań, które zostaną zrealizowane jak najszybciej po jego zakończeniu. W projekcie dokumentu końcowego przedstawionego przez Przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego ONZ Jeana Pinga w dniu 3 czerwca 2005 r.² wskazano w niektórych przypadkach, że po zakończeniu szczytu należy dopracować dalsze szczegóły dotyczące zaproponowanych decyzji. W takim wypadku, jeśli to możliwe, należy określić wyraźny termin na przeprowadzenie takiego procesu. Nie powinno to stanowić przeszkód dla jakichkolwiek decyzji podjętych w trakcie samego szczytu.

¹ COM(2003) 526, 10.9.2003; przyjęty przez Radę dnia 8 grudnia 2003 r. i Radę Europejską dnia 12 grudnia 2003 r.

² http://www.un.org/ga/president/59/draft_outcome.htm

Zaangażowanie UE we wspieranie działań dotyczących głównych wyzwań dla dzisiejszego świata oraz dla reform ONZ nie ustanie wraz z zakończeniem szczytu. UE powinna okazywać również swoje zaangażowanie w działania prowadzone po szczycie i w realizację jego wyników. Co więcej, UE powinna przyjąć postawę lidera, zgodnie ze swoim zobowiązaniem do skutecznej wielostronności.

Na tym etapie przygotowań do szczytu nie wszystkie zagadnienia, które zostaną omówione podczas szczytu mogły zostać zawarte w niniejszym komunikacie. Skupia się on wyłącznie na niektórych kluczowych kwestiach, w których Komisja ma wnieść szczególny wkład. Dlatego też ograniczona liczba omówionych tutaj kwestii nie oznacza, że inne zagadnienia zawarte w porządku obrad szczytu, nie zawarte w niniejszym komunikacie, mają dla UE mniejsze znaczenie. Ponadto w komunikacie przedstawiono już pomysły dotyczące realizacji, które należy traktować jako przykłady tego, w jaki sposób należy prowadzić działania po zakończeniu szczytu.

1. ROZWÓJ: PRZYCZYNIANIE SIĘ DO WZROSTU WIELKOŚCI POMOCY I POPRAWY EFEKTYWNOŚCI POMOCY ORAZ SPÓJNOŚCI POLITYKI

Projekt dokumentu końcowego szczytu, przedstawiony przez Przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego, zawiera szereg pozytywnych zaleceń w dziedzinie rozwoju, które stanowią dobrą podstawę osiągnięcia pożytecznych rezultatów we wrześniu. W szczególności UE ma nadzieję, że inne państwa pójdą za jej przykładem, podejmując **konkretne zobowiązania do wyznaczenia nowych i ambitnych celów w dziedzinie finansowania na rzecz rozwoju**, zwłaszcza Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (*Official Development Assistance* - ODA), na podstawie konsensusu z Monterrey oraz zobowiązań z Barcelony, do **spójności polityki i poświęcenia szczególnej uwagi sprawom Afryki**. Nowe wspólne zobowiązanie UE do osiągnięcia progu PKB wynoszącego 0,56% do roku 2010 (co powinno odpowiadać 20 mld EUR oficjalnej pomocy na rzecz rozwoju (ODA) rocznie począwszy od 2010 r. w porównaniu z wysokością przewidywaną w 2006 r.) oraz 0,7% do 2015 r. (co stanowić będzie o 45 mld EUR rocznie więcej począwszy od 2015 r.), stanowi istotny postęp w osiąganiu solidarności międzynarodowej oraz jest wyraźnym znakiem zaangażowania UE w pozytywne wyniki szczytu. Oprócz tego UE, we współpracy z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, nie ustaje w poszukiwaniu rozwiązań problemu jakim jest poważne zadłużenie i działa na rzecz pełnej realizacji rozszerzonej inicjatywy HIPC. Istotne będzie uzgodnienie zakresu i procedur dalszego wielostronnego umarzania zadłużenia, aby zapewnić długoterminową zdolność spłacania długu w zależności od przypadku.

Oprócz wysokości pomocy, UE postanowiła zwracać szczególną uwagę na jakość i skuteczność pomocy oraz działać na rzecz lepszej komplementarności świadczenia pomocy oraz uwolnienia dalszych środków pomocowych. W mającym być wkrótce przedstawionym wniosku dotyczącym nowej deklaracji UE w sprawie polityki rozwoju, Komisja zaproponuje sposób, w jaki można zagwarantować uwzględnienie wyników szczytu w stosownych dziedzinach.

Ponieważ Unia Europejska udziela ponad 50% światowej pomocy na rzecz rozwoju, zaś udział samej Wspólnoty Europejskiej stanowi 10% tej pomocy, poprawa realizacji jest zagadnieniem kluczowym. UE powinna uznać, że ONZ jest właściwym forum, na którym należy kłaść nacisk na poprawę skuteczności pomocy. Od 2000 r. Komisja jest w pełni zaangażowana w proces reformy zarządzania, która znacząco poprawiła szybkość i jakość udzielania przez Wspólnotę Europejską pomocy zewnętrznej. Proces ten charakteryzują

przede wszystkim zasadnicza reforma polityki, wzmocnienie programowania strategicznego i oceny, usprawnione struktury zarządzania, lepsze metody pracy oraz przekazanie odpowiedzialności za podejmowanie decyzji delegacjom Komisji Europejskiej. Zaowocowało to stworzeniem programu pomocy zewnętrznej promującego koordynację i wspierającym spójność na poziomie UE.

Zwiększone finansowanie i poprawa świadczenia pomocy są istotnymi instrumentami, które uzupełniają działania wewnętrzne podejmowane przez kraje rozwijające się, których główny obowiązek został określony w konsensusie z Monterrey. Oprócz tych działań, które w znacznej mierze skupiają się na mobilizacji krajowych zasobów finansowych na rzecz rozwoju, UE kładzie nacisk na **udział polityk niezwiązanych z pomocą** w osiągnięciu Milenijnych Celów Rozwoju (MCR). UE podjęła szereg konkretnych zobowiązań do zwiększenia spójności polityki oraz do ponownego potwierdzenia sprzyjających rozwojowi zobowiązań w ramach polityk niezwiązanych z pomocą.

UE uznaje centralne znaczenie ośmiu MCR dla ograniczania ubóstwa i zwiększenia wzrostu we wszystkich krajach rozwijających się oraz ponownie potwierdza swoje zaangażowanie w osiągnięcie wszystkich celów. UE powinna w pełni uznać **związek pomiędzy osiągnięciem MCR a wypełnieniem innych istniejących zobowiązań podjętych podczas głównych konferencji międzynarodowych**. Przykładowo, szereg kwestii dotyczących zrównoważonego rozwoju, zdrowia seksualnego i rozrodczości oraz zatrudnienia i godnej pracy powinno znaleźć właściwe odzwierciedlenie w wynikach szczytu.

Komisja proponuje, aby UE wyraziła swoją gotowość, w kontekście realizacji wyników szczytu, do lepszego dostosowania swojej polityki rozwoju do priorytetów określonych przez kraje rozwijające się w zakresie ich strategii ograniczania ubóstwa zgodnie z MCR. Ułatwiłoby to przewidywane dodatkowe finansowanie oraz zwiększenie koordynacji i spójności współpracy na rzecz rozwoju. UE powinna również zachęcać międzynarodowe wspólnoty donatorów do czynienia niezbędnych dostosowań.

Na szczególną uwagę zasługuje szczególnie trudna sytuacja Afryki oraz nikłe szanse osiągnięcia MCR na tym kontynencie. W maju Rada przyjęła - na podstawie propozycji Komisji - szereg zobowiązań dotyczących wyznaczenia priorytetów politycznych dla Afryki oraz przyspieszenia działań UE w kilku obszarach. UE potwierdziła, że zwiększy pomoc finansową dla obszarów **Afryki na południe od Sahary** i że w sumie przeznaczy przynajmniej 50% ustalonych zwiększonych środków ODA na ten kontynent. Przełoży się to na 10 mld EUR rocznie więcej począwszy od 2010 r. i 22 mld EUR rocznie więcej od 2015 r. Zwiększanie wsparcia dla Afryki oznacza dodatkowe inwestycje państw donatorów i partnerskich w dobre zarządzanie, wzajemne łączenie, bezpieczeństwo żywności, rozwój człowieka, rozwój społeczny i ekonomiczny oraz zrównoważony rozwój środowiska. Komisja potwierdza swój zamiar przedstawienia do jesieni wniosków dotyczących wszechstronnej i długoterminowej strategii UE wobec Afryki, która ma zostać przyjęta przez Radę Europejską w grudniu 2005 r.

Jeśli chodzi o walkę z chorobami zakaźnymi, UE odnowiła i wzmocniła swoje zobowiązanie do zwalczania HIV/AIDS, malarii i gruźlicy poprzez działania zewnętrzne w ramach europejskiego programu działania przyjętego przez Komisję w kwietniu 2005 r.³ Wspomniany program ułatwi koordynację i prowadzenie wspólnych działań UE (Wspólnoty

³ COM(2005) 179.

Europejskiej i Państw Członkowskich). Zgodnie z wymogiem Rady określonym w jej wnioskach na temat europejskiego programu działania, Komisja i Państwa Członkowskie UE sporządzą projekt „mapy drogowej” działań w celu zwiększenia spójności i koordynacji wysiłków UE na rzecz zwalczania HIV/AIDS, malarii i gruźlicy poprzez zewnętrzne działania UE. Program działania i „mapa drogowa” mogą również pomóc w ustanowieniu związku z międzyagencyjną strategią ONZ w zwalczaniu tych trzech chorób. W tym kontekście UE powinna podkreślić potrzebę zwracania szczególnej uwagi na dzieci, których rodzice są nosicielami wirusa HIV lub chorzy na AIDS.

Dla UE pomyślny wynik drugiej fazy Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego, który odbędzie się w Tunisie w listopadzie 2005 r. powinien mieć duże znaczenie, ponieważ technologie informatyczne i komunikacyjne (ICT) odgrywają kluczową rolę w osiągnięciu MCR.

2. HANDEL I ROZWÓJ: MOBILIZACJA HANDLU MOTOREM DLA ROZWOJU

UE powinna zdecydowanie podkreślać konieczność mobilizacji **handlu międzynarodowego jako siły napędowej rozwoju**. Polityka handlowa powinna wspierać inne priorytety polityki, takie jak rozwój, ograniczenie ubóstwa, ochrona środowiska i promowanie godnej pracy dla wszystkich. Z zadowoleniem należy przyjąć wystosowane podczas szczytu wezwanie do szybkiego zakończenia realizacji Rundy Rozwoju z Doha, najpóźniej w 2006 r., w taki sposób, aby zobowiązania rozwojowe mogły zostać zrealizowane. W maju 2005 r.⁴ UE potwierdziła swoje silne zaangażowanie w zapewnienie sprzyjającego rozwojowi, zrównoważonego i ambitnego wyniku agendy rozwoju z Doha, który zmaksymalizuje osiągnięcia w zakresie rozwoju, a przez to przyczyni się do osiągnięcia MCR. UE będzie nadal prowadzić działania w tym zakresie, m.in. w kontekście Konferencji Ministerialnej WTO w Hongkongu w grudniu 2005 r. Ambitne wyniki stworzyłyby nowe możliwości dostępu do rynku dla towarów i usług z krajów rozwijających się, a także silne i sprzyjające rozwojowi zasady handlu.

Komisja przypomina o zobowiązaniu⁵ do działania na rzecz bezcłowego i bezkontyngentowego dostępu do rynku dla wszystkich produktów z krajów najsłabiej rozwiniętych i uważa, że państwa rozwinięte powinny wywiązać się z tego zobowiązania podczas szczytu ONZ.

W trakcie szczytu należy również uznać wagę dodatkowego finansowania wspierającego własne strategie krajów rozwijających w zakresie korekty poziomu obrotu handlowego i włączania się systemu wielostronnego. UE będzie nadal pomagać państwom rozwijającym się we włączaniu handlu do narodowych strategii rozwoju oraz w przeprowadzaniu niezbędnych reform krajowych. UE będzie w dalszym ciągu poprawiać swój ogólny system preferencji taryfowych i reguł pochodzenia, dla dobra krajów rozwijających się.

W trakcie szczytu należy również uznać i wesprzeć rolę regionalnych organizacji i włączenia regionów do wielu dziedzin, m.in. handlu, oczywiście pod warunkiem, że będą one zgodne z prawem WTO. UE będzie w jeszcze aktywniej promować integrację regionalną jako wartościową strategię dla sprawnego i stopniowego włączania krajów rozwijających się do

⁴ Rada ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych, 23-24 maja 2005 r.

⁵ LDC III, Bruksela, maj 2001 r.

gospodarki światowej, zwłaszcza w ramach Porozumień o Partnerstwie Gospodarczym z krajami AKP.

3. ZATRUDNIENIE I KWESTIE SPOŁECZNE: UWZGLĘDNIENIE SPOŁECZNEGO WYMIARU GLOBALIZACJI

W trakcie szczytu należy potwierdzić zobowiązanie do działań podejmowanych w następstwie szczytu w Kopenhadze, w szczególności do **promowania godnej pracy dla wszystkich** (w tym walki przeciwko pracy dzieci). Należy to uwzględnić w globalnym partnerstwie dla rozwoju i włączyć do krajowych strategii rozwoju. Godna praca obejmuje nie tylko promowanie pełnego i produktywnego zatrudnienia, lecz również szereg innych kluczowych elementów, takich jak podstawowe normy pracy, warunki pracy, równość kobiet i mężczyzn, inwestycje w kapitał ludzki, zabezpieczenie społeczne, bezpieczeństwo w pracy i dialog społeczny. Należy uznać znaczenie **podejścia zintegrowanej polityki** oraz **spójności polityki na rzecz rozwoju**. W tym kontekście należy promować wzajemnie wzmacniające się polityki gospodarcze, zatrudnienia, społeczne i ochrony środowiska na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym.

UE jest bardzo zaangażowana w zmobilizowanie wszystkich swoich instrumentów i polityk, w tym polityki handlu, rozwoju i stosunków zewnętrznych w celu promowania godnej pracy i lepszego rozwiązywania problemów związanych z globalizacją. W grudniu 2004 r. Rada Europejska podkreśliła, jak ważne jest wzmacnianie społecznego wymiaru globalizacji tak, aby zapewnić maksymalne korzyści dla wszystkich, zarówno mężczyzn jak i kobiet, w oparciu o sprawozdanie Światowej Komisji ds. Społecznych Wymiarów Globalizacji oraz o wnioski Komisji⁶. W tym celu UE będzie współpracować z władzami krajowymi, partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim. UE będzie promować starania o zapewnienie spójności polityki pomiędzy instytucjami międzynarodowymi oraz zachęcać do dialogu i współpracy pomiędzy WTO, instytucjami Bretton Woods oraz MOP.

UE nadal zamierza wzmacniać swoje poparcie dla uczciwego handlu jako narzędzia zrównoważonego rozwoju i ograniczania ubóstwa oraz w dalszym ciągu promuje zobowiązanie przedsiębiorstw europejskich do zbiorowej odpowiedzialności (CSR) jako właściwy wkład podmiotów gospodarczych w zrównoważony rozwój i ograniczanie ubóstwa.

4. RÓWNOŚĆ KOBIEI I MĘŻCZYZN: UWZGLĘDNIENIE I KONKRETNE DZIAŁANIA

Równość kobiet i mężczyzn ma kluczowe znaczenie dla rozwoju, eliminacji ubóstwa, dla pokoju, bezpieczeństwa i praw człowieka. Należy ją zdecydowanie potwierdzić i promować poprzez uwzględnianie problematyki równości płci oraz konkretnych środków w ramach polityk, a także programów we wszystkich sferach życia. Należy uwzględnić to we wszystkich partnerstwach i narodowych strategiach rozwoju, m.in. w strategiach na rzecz ograniczania ubóstwa. Należy promować równy udział kobiet i mężczyzn w podejmowaniu decyzji, m.in. w organach i agencjach ONZ. Perspektywa równości kobiet i mężczyzn powinna znaleźć pełne odzwierciedlenie w wynikach szczytu ONZ oraz należy ją włączyć do działań podejmowanych w następstwie wszystkich głównych konferencji ONZ w dziedzinie gospodarki, społeczeństwa i ochrony środowiska. Jest to zobowiązanie podjęte przez UE w

⁶ COM(2004) 383 18.5.2004 r.

10. rocznicę Platformy Działania z Pekinu. UE powinna zmierzać do tego, aby podczas szczytu ponownie potwierdzone zostały zobowiązania do zagwarantowania kobietom pełnego korzystania z praw człowieka, jak również gotowość do skutecznej walki z handlem kobietami, będącego częścią handlu ludźmi. Szczególny nacisk należy położyć również na lepsze uwzględnienie kwestii przemocy wobec kobiet.

Komisja będzie nadal wspierać inicjatywy dotyczące uwzględniania problematyki płci oraz konkretne środki we wszystkich obszarach współpracy na rzecz rozwoju. W tym względzie Komisja podjęła znaczące działania związane z budowaniem potencjału i szkoleniem. Na lata 2007-2009 planowany jest rozszerzony program budowania potencjału, który skupi się na wzmocnieniu potencjału głównych zainteresowanych stron w krajach partnerskich. Komisja wspiera również konkretne inicjatywy dotyczące równości kobiet i mężczyzn. Celem tych inicjatyw jest monitorowanie tendencji, wzmocnienie dialogu krajowego i rozwój krajowych planów strategicznych z perspektywy równości kobiet i mężczyzn.

5. WZMOCNIENIE ŚRODOWISKA I OCHRONA BAZY ZASOBÓW NATURALNYCH NA DLA ROZWOJU

Jeżeli ambitne cele szczytu mają zostać osiągnięte, kluczowym elementem jego wyników powinno być uznanie znaczenia zrównoważonego rozwoju oraz ochrony bazy zasobów naturalnych dla rozwoju i eliminacji ubóstwa. Osiągnięcie Milenijnego Celu Rozwoju 7, „trwałość środowiska naturalnego” jest niezbędne dla osiągnięcia innych MCR dotyczących ubóstwa, zdrowia czy równości kobiet i mężczyzn.

Ze swojej strony UE odegrała wiodącą rolę we wspieraniu zrównoważonego rozwoju i ustanowiła związki pomiędzy zrównoważonym rozwojem a eliminacją ubóstwa w wielu swoich politykach. UE jest w dalszym ciągu mocno zaangażowana w osiąganie, a czasem nawet przewyższanie globalnych celów i założeń dotyczących zrównoważonego rozwoju, w wymiarze wewnętrznym i międzynarodowym. Jej działania obejmują przeciwdziałanie nie zrównoważonej strukturze konsumpcji i produkcji oraz zapewnienie wzrostu gospodarczego bez degradacji środowiska⁷. UE opracowała również własną strategię na rzecz zrównoważonego rozwoju, która obecnie poddawana jest przeglądowi w celu wzmocnienia aspektów międzynarodowych.

UE w coraz większym stopniu uwzględnia kwestie środowiska w swej polityce rozwoju oraz udziela wsparcia krajom rozwijającym się w podejmowaniu zobowiązań w kontekście wielostronnych porozumień dotyczących środowiska. W kontekście Afryki, UE wzmocni świadczoną pomoc w celu przeciwdziałania degradacji środowiska naturalnego. Promuje również mechanizmy ochrony państw rozwijających się przed niebezpiecznymi substancjami i odpadami, uwalniając świat od najbardziej szkodliwych substancji wytworzonych przez człowieka.

UE będzie nadal wspierać szereg inicjatyw i polityk na rzecz poprawy złego stanu środowiska naturalnego. Przykładowo UE udziela największej na świecie pomocy rozwojowej na rzecz **wody i systemów sanitarnych**. W szczególności inicjatywa wodna UE oraz Fundusz Wodny

⁷ Opracowano zintegrowaną politykę produktu, bazującą na podejściu do produktów uwzględniającym cykl życiowy oraz plan działań w zakresie technologii na rzecz środowiska; następne inicjatywy obejmują strategie tematyczne dotyczące zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych oraz zapobiegania powstawania odpadów i odzyskiwania ich.

UE-AKP są narzędziami bazującymi na partnerstwie w celu wspierania międzynarodowych celów w zakresie dostępu do wody pitnej i systemów sanitarnych. W dziedzinie **energii**, UE rozpoczęła realizację Inicjatywy Energetycznej UE na rzecz eliminacji ubóstwa i zrównoważonego rozwoju (EUEI) oraz zatwierdziła Fundusz Energetyczny AKP-UE, którego celem jest zwiększenie dostępu do nowoczesnych usług energetycznych, w tym do zrównoważonego wykorzystywania biomasy do produkcji energii dla gospodarstw domowych. UE jest nadal zaangażowana w zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii oraz różnych form energii oraz będzie prowadzić działania zmierzające do realizacji tego celu wraz z jej partnerami w „Johannesburskiej Koalicji na rzecz Energii Odnawialnej”.

Komisja uważa, że wśród kwestii, które powinny zostać poruszone podczas szczytu na szczególną uwagę zasługują:

- Globalne wyzwania dotyczące **zmian klimatycznych** wymagają możliwie jak najszerzej współpracy wszystkich krajów i ich udziału w skutecznej, opłacalnej i adekwatnej międzynarodowej reakcji zgodnie ze wspólnymi lecz także zróżnicowanymi obowiązkami i odpowiednimi możliwościami. W trakcie szczytu należy postanowić o podjęciu wspólnych działań o wymiarze globalnym w celu złagodzenia zmian klimatycznych. Podczas konferencji na temat zmian klimatycznych w Montrealu na przełomie listopada i grudnia 2005 r. należy rozpocząć formalne dyskusje na temat bardziej integracyjnych ram międzynarodowych dla zwalczania zmian klimatycznych po roku 2012.

UE ponownie potwierdziła swoje zobowiązanie dotyczące Protokołu z Kyoto oraz prowadzi działania wiodące do większego udziału kwestii zmian klimatycznych we współpracy na rzecz rozwoju⁸. Ponadto UE uznaje potrzebę wspierania działań dostosowawczych krajów rozwijających się, w szczególności tych najuboższych i najbardziej poszkodowanych. UE rozpoczęła opracowywanie średnio i długoterminowych strategii mających na celu powstrzymanie zmian klimatycznych wewnątrz UE oraz wspólnie ze społecznością międzynarodową⁹. Aby wesprzeć te strategie, UE angażuje się w otwarty dialog z partnerami międzynarodowymi na temat przyszłego opracowania międzynarodowego systemu w zakresie zmian klimatycznych po 2012 r. oraz tego, w jaki sposób może to wesprzeć zrównoważony rozwój krajów rozwijających się.

- Osiągnięcie celów światowego szczytu w sprawie zrównoważonego rozwoju dotyczących **różnorodności biologicznej** jest nadal odległe. Według Milenijnej Oceny Ekosystemu dokonanej przez ONZ, „aby znacznie zmniejszyć tempo utraty różnorodności biologicznej do roku 2010, należałoby podjąć bezprecedensowe działania”. Zachowanie różnorodności biologicznej ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia MCR, zwłaszcza dotyczących ubóstwa, wody, zdrowia i środowiska. Dlatego też w trakcie szczytu należy wezwać wszystkie rządy do znacznego wzmocnienia wysiłków indywidualnych i wspólnych w celu wdrożenia konwencji o różnorodności biologicznej i osiągnięcia zobowiązań z Johannesburga w zakresie zasadniczego obniżenia tempa utraty różnorodności biologicznej do roku 2010.

⁸ „Zmiany klimatyczne w kontekście współpracy na rzecz rozwoju” - COM(2003) 85 - oraz „plan działania towarzyszący strategii UE dotyczącej zmian klimatycznych w kontekście współpracy na rzecz rozwoju – 2004-2008”, Rada ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych, 22 listopada 2004 r.

⁹ „Powstrzymanie zmian klimatycznych na świecie” - COM(2005) 35 - i Rada Europejska, 25-26 marca 2005 r.

Ze swojej strony UE zobowiązała się powstrzymać spadek różnorodności biologicznej w Europie do roku 2010, a Komisja proponuje dokonać przeglądu unijnej strategii różnorodności biologicznej, aby cel ten mógł zostać osiągnięty. Ponadto Komisja zwiększy fundusze przeznaczane na różnorodność biologiczną oraz wzmocni środki w celu utrzymania kwestii różnorodności biologicznej w pomocy rozwojowej.

- **Pustynnienie** często dotyka ludzi w najtrudniejszej sytuacji, żyjących w niektórych spośród najuboższych krajów na świecie. Jednakże jak dotąd konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie walki z pustynnieniem nie przyniosła zamierzonego rezultatu. Podczas szczytu należy wezwać do zwrócenia większej uwagi na dywersyfikację w politykach i strategiach sektorowych w celu przyspieszenia ich realizacji oraz zwrócić się do stron konwencji o ustanowienie wymiernych celów na szczeblu krajowym i regionalnym, które miałyby zostać osiągnięte do roku 2015 wraz z globalnym procesem oceny postępu.
- Bezpieczne wykorzystywanie zasobów i zarządzanie **oceanami** - bogactwa wspólnego dla ludzkości są niezbędne dla zrównoważonego rozwoju. UE wspiera kluczowy wkład ONZ w zarządzanie oceanami zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) oraz johannesburskim planem z 2002 r. dotyczącym realizacji wyników Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju. Komisja rozpoczęła proces opracowywania Zielonej Księgi, która ma zostać przyjęta w pierwszej połowie 2006 r., stanowiącej krok naprzód w tworzeniu wszechstronnej polityki morskiej oraz uwzględniającej takie kwestie jak międzynarodowe zarządzanie oceanami oraz prawo morza, wymiana danych, badania, bezpieczeństwo morskie, ochrona środowiska, ekonomiczne wykorzystywanie oceanu i jego zasobów w sposób zrównoważony.

6. ZWIĘKSZENIE GOTOWOŚCI NA WYPADEK KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH I ZAPOBIEGANIE IM

Narażenie na klęski żywiołowe jest kluczową kwestią i dlatego UE powinna wspierać podjęcie podczas szczytu zobowiązania do stworzenia ogólnoświatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach wszystkimi rodzajami klęsk żywiołowych oraz do pełnej realizacji wyników Światowej Konferencji na temat Zapobiegania i Ograniczania Skutków Katastrof, która odbyła się w Kobe w styczniu 2005 r. Ważne jest, aby gotowość na wypadek klęsk żywiołowych i zapobieganie im zostało uwzględnione w strategiach związanych z MCR, dokumentach strategicznych na rzecz ograniczania ubóstwa oraz krajowych strategiach zrównoważonego rozwoju.

UE jest zaangażowana w pomoc ofiarom klęsk żywiołowych, m.in. będących skutkiem degradacji środowiska naturalnego, niezależnie czy ofiary te znajdują się w obrębie kraju dotkniętego, czy też musiały szukać bezpiecznego schronienia poza jego granicami, mając na uwadze, że samo ocieplenie klimatu może do roku 2050 stworzyć zagrożenie dla 200 mln ludzi.

Ponadto Komisja przedstawiła zarys środków¹⁰ wzmacniających unijne możliwości reakcji na klęski żywiołowe, podkreślając, że deklaracja z Hyogo i ramy działania przyjęte w trakcie światowej Konferencji na temat Zapobiegania i Ograniczania Skutków Katastrof, powinny

¹⁰ na temat wzmocnienia reakcji UE w sytuacji klęsk i kryzysów w krajach trzecich: COM(2005) 153 oraz na temat poprawy Wspólnotowego Mechanizmu Ochrony Ludności: COM(2005) 137.

stanowiąc punkt wyjścia dla strategii UE na rzecz wzmocnienia środków zapobiegawczych, wczesnego ostrzegania i gotowości na wypadek klęsk. UE powinna m.in. kłaść szczególny nacisk na włączenie kwestii obniżania ryzyka wystąpienia klęsk żywiołowych do polityk zrównoważonego rozwoju oraz do programów w krajach dotkniętych klęskami żywiołowymi, a także na wzmocnienie instytucji, mechanizmów i zdolności na wszystkich szczeblach w celu budowy odporności na zagrożenia i gotowości do reakcji na wypadek klęsk żywiołowych (zarówno w obrębie UE, jak i poza nią).

7. POKÓJ I ZBIOROWE BEZPIECZEŃSTWO: ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI SYSTEMU

Zdaniem Komisji ważne jest, aby w rezultacie szczytu uznane zostały wzajemne powiązania pomiędzy nieznanymi granic zagrożeniami dla bezpieczeństwa (tj. ubóstwo, konflikty zbrojne, przemoc wobec ludności cywilnej – zwłaszcza kobiet i dzieci, broń masowego rażenia, terroryzm, przestępczość zorganizowana, degradacja środowiska i choroby zakaźne), oraz potrzebą uwzględnienia tych zagrożeń w sposób bardziej prewencyjny oraz w sposób bardziej zintegrowany (m.in. poprzez pomoc rozwojową, aby zwalczać głębsze przyczyny). Nowy konsensus w dziedzinie bezpieczeństwa powinien opierać się na tym uznaniu.

7.1.1. *Utrzymywanie pokoju*

Ostatnio Unia Europejska podwoiła swoje działania w celu wzmocnienia zdolności do zarządzania sytuacjami kryzysu międzynarodowego, m.in. w zakresie utrzymywania pokoju. Zostało to w pełni potwierdzone w projekcie dokumentu końcowego. Uznając znaczenie włączenia regionalnego podejścia do utrzymywania pokoju, UE stworzyła Instrumentu Wspierania Pokoju, który może stanowić wsparcie dla afrykańskich zdolności utrzymywania pokoju. Komisja nadal będzie promować dalszą budowę unijnych zdolności zarządzania sytuacjami kryzysowymi.

7.1.2. *Komisja Budowania Pokoju*

Konieczne jest porozumienie dotyczące ustanowienia **Komisji Budowania Pokoju**. Organ taki wypełniłby wyraźną lukę w systemie ONZ. UE powinna wspierać szerokie uprawnienia wymagające holistycznego podejścia do budowania pokoju, tj. obejmujące cały zakres kwestii od utrzymywania pokoju do długotrwałego rozwoju. W fazie stabilizacji i rozwoju należy przede wszystkim skupić się na konsolidacji zrównoważonego pokoju oraz na zapobieganiu nawrotom konfliktów. W trakcie szczytu należy podjąć decyzję o stworzeniu Komisji Budowania Pokoju, określić jej podstawowe uprawnienia, powiązania z Radą Bezpieczeństwa ONZ oraz z ECOSOC, zasady dotyczące jej składu oraz ramy czasowe, w których miałyby ona rozpocząć działalność. Ponadto należałoby zdecydować o utworzeniu urzędu wspierania budowy pokoju oraz wieloletniego stałego funduszu na rzecz budowy pokoju (jego zasady można by opracować po zakończeniu szczytu). Komisja proponuje, aby UE opowiadała się za dniem 31 grudnia 2005 r. jako datą ustanowienia Komisji Budowania Pokoju. Data ta została zaproponowana przez przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego.

UE będzie z pewnością wносить aktywny wkład w przyszłe prace Komisji Budowania Pokoju, wykorzystując w tym celu narzędzia Wspólnoty Europejskiej oraz WPZiB, zgodnie z Europejską Strategią Bezpieczeństwa. UE już od wielu lat w znaczący sposób wspiera działania na rzecz budowy pokoju na całym świecie, m.in. poprzez instrumenty Wspólnoty Europejskiej w ramach polityki rozwoju i polityki zewnętrznej. Poniżej przedstawiono elementy związane z pierwszym filarem.

UE jest dobrze przygotowana do stawiania czoła sytuacjom po ustaniu konfliktów biorąc pod uwagę fundusze, którymi dysponuje oraz wszechstronne położenie geograficzne. Działania w tym zakresie UE podejmuje poprzez szeroki zakres ram dla polityki pomocy zewnętrznej, poprzez ukierunkowane środki ekonomiczne (działania związane z pomocą nadzwyczajną, rehabilitacją, odbudową i rozwojem) oraz poprzez specjalne programy na rzecz praw człowieka, równości kobiet i mężczyzn, budowania instytucji, demokratyzacji i praworządności. Ponadto, zarządzając polityką handlową największego partnera handlowego na świecie, może ona wykorzystać instrumenty związane z handlem, które odegrały i nadal mogą odgrywać istotną rolę w łagodzeniu sytuacji po ustaniu konfliktów.

W ostatnich latach nie brakowało przykładów świadczenia przez Wspólnotę Europejską znaczącej pomocy w działaniach na rzecz budowy pokoju na świecie, np. w Afganistanie, Iraku, Kosowie, Demokratycznej Republice Konga, Sudanie, na Wybrzeżu Kości Słoniowej, w Liberii, Unii Afrykańskiej i trzech regionalnym organizacjom afrykańskim, w Ameryce Środkowej i Ameryce Łacińskiej itd. Komisja przeanalizuje wnioski wyciągnięte ze swoich doświadczeń i najlepszych praktyk po to, aby UE w ścisłej współpracy z Wysokim Przedstawicielem/Sekretarzem Generalnym, mogła wnieść wkład do rozważań na szczelbu ONZ na temat stworzenia i funkcjonowania Komisji Budowy Pokoju.

Mając na uwadze doświadczenie i wkład w działania związane z budowaniem pokoju na całym świecie, **Wspólnota Europejska powinna w pełni uczestniczyć we wszystkich spotkaniach Komisji Budowania Pokoju.**

7.1.3. Sankcje

UE konsekwentnie podkreśla swoje zobowiązanie do szybkiego wprowadzenia wszystkich **sankcji** Rady Bezpieczeństwa ONZ. Unijne wsparcie działań sprzyjających skutecznemu ich wprowadzeniu powinno zostać wyrażone poprzez pełne członkostwo w ONZ. Potrzebę dalszego wzmacniania efektywności ukierunkowanych konkretnych sankcji należy odzwierciedlić w wynikach szczytu, jednocześnie poważnie rozważając dalszą poprawę procedury umieszczania na listach i usuwania z nich, gwarantując poszanowanie praw podstawowych. UE powinna również podkreślić, że trwałość ukierunkowanych poszczególnych sankcji – które powstały jako wybrane narzędzie w wielu systemach sankcji Rady Bezpieczeństwa ONZ, nie tylko w walce z terroryzmem – zależy również od przestrzegania praw człowieka oraz właściwych środków gwarantujących poszanowania tych praw na szczelbu ONZ.

7.1.4. Broń strzelecka i broń lekka

Gromadzenie i rozpowszechnianie **ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej** nadal stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego, bezpieczeństwa człowieka, jak również rozwoju społeczno-gospodarczego. Komisja podziela analizę Sekretarza Generalnego ONZ¹¹. Problem ten ma szczególnie negatywny wpływ na pokój i zrównoważony rozwój, zwłaszcza w Afryce. Dlatego też ważne jest, aby podczas szczytu uzgodnić opracowanie wiążących prawnie instrumentów, regulujących oznaczenia, wykrywanie oraz nielegalne pośrednictwo w handlu ręczną bronią strzelecką i bronią lekką. Należy osiągnąć porozumienie w sprawie takiej konwencji do czasu przyszłorocznej konferencji przeglądowej programu działania.

¹¹ Sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ „W większej wolności - rozwój, bezpieczeństwo i prawa człowieka dla wszystkich”, marzec 2005 r.

Przywódcy powinni podjąć zobowiązanie do przyspieszenia negocjacji w sprawie instrumentu dotyczącego nielegalnego pośrednictwa w dostawie broni. W trakcie szczytu należy również zachęcić do negocjacji w sprawie Traktatu o Międzynarodowym Handlu Bronią. Ponadto należy szukać możliwości włączenia działań mających na celu zniszczenie nadwyżek ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej do procesów demobilizacji, rozbrojenia i reintegracji oraz rozwoju. Komisja podkreśla swoje zdecydowane poparcie dla protokołu ONZ w sprawie broni palnej. W dziedzinie zwalczania nielegalnego handlu bronią palną, Państwa Członkowskie UE i Europol realizują szereg inicjatyw, które mogą mieć wpływ na zapobieganie konfliktom i zwalczanie terroryzmu.

Miny lądowe nadal stanowią jedno z głównych zagrożeń dla bezpieczeństwa człowieka w wielu krajach, zwłaszcza w rejonach po ustaniu konfliktów. Należy zatem zapewnić stałą pomoc w usuwaniu oraz niszczeniu składów min, jak również promowaniu powszechnego przestrzegania Konwencji Ottawskiej.

7.1 5. Terroryzm i przestępczość zorganizowana

W wynikach szczytu powinno znaleźć się zatwierdzenie i zobowiązanie do wdrażania przedstawionej przez Sekretarza Generalnego ONZ propozycji wszechstronnej strategii ONZ na **rzecz walki z terroryzmem**. Podczas szczytu należy również poprzeć zawarcie wszechstronnej konwencji w sprawie terroryzmu w trakcie 60. Zgromadzenia Ogólnego ONZ, najpóźniej w czerwcu 2006 r. (zgodnie z propozycją Przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego). Ważne jest również, aby w wynikach szczytu uznana została konieczność uwzględnienia pierwotnych przyczyn terroryzmu oraz znaczenie przestrzegania w pełni praw człowieka w walce z terroryzmem.

Skuteczne zapobieganie i walka z terroryzmem wymaga od nas prowadzenia działań w naszych państwach oraz wspólnie z naszymi partnerami na całym świecie. Oprócz dialogów na szczeblu politycznym, UE prowadzi aktywną współpracę międzynarodową w zakresie wsparcia technicznego, aby pomóc państwom we wdrażaniu rezolucji 1373 Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz pomaga w budowaniu zdolności i promuje wartości takie jak wolność, bezpieczeństwo i pokój, praworządność i dobre zarządzanie.

Ponadto Komisja wspiera rozwój wielostronnych strategii **zwalczania przestępczości zorganizowanej**, działając na rzecz zapewnienia wszechstronnej ratyfikacji i realizacji instrumentów międzynarodowych, takich jak stosowne konwencje ONZ, a także promuje tworzenie międzynarodowych standardów i przepisów opracowanych na innych forach, np. na forum Rady Europy, G8, OBWE i OECD. Komisja i UNODC wzmocniły współpracę w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej oraz handlu nielegalnymi narkotykami poprzez podpisanie umowy o współpracy¹².

Przejrzystość i dobry system rządów w dziedzinie finansowej, podatkowej i w wymiarze sprawiedliwości są niezbędne do rozwiązania problemów związanych z walką przeciwko finansowaniu terroryzmu, przestępczości zorganizowanej, praniu brudnych pieniędzy, przestępstwom korporacyjnym i nadużyciom finansowym, oszustwom podatkowym, uchylaniu się od płacenia podatków, korupcji i malwersacjom. UE powinna zatem zachęcać partnerów do przyjęcia najwyższych standardów w zakresie przejrzystości, wymiany informacji i współpracy pomiędzy właściwymi organami.

¹² Wymiana listów, podpisana w styczniu 2005 r.

7.1.6. Środowisko naturalne i bezpieczeństwo

Komisja podziela pogląd, że z uwagi na wzajemne powiązanie kwestii bezpieczeństwa, rozwoju i praw człowieka, należy rozwiązywać problemy wszystkich państw związane z bezpieczeństwem w sposób zintegrowany, uwzględniając ich wymiar gospodarczy, środowiskowy i społeczny. Związek pomiędzy **wykorzystywaniem zasobów naturalnych** (tj. diamentów i drewna) a konfliktami jest stałym elementem w niektórych spośród najbardziej brutalnych konfliktów, które wybuchły w ostatnim czasie. Podczas szczytu należy uznać **znaczenie środowiska dla bezpieczeństwa światowego** oraz zagrożenie stwarzane przez degradację środowiska naturalnego dla bezpieczeństwa. ONZ powinna całkowicie włączyć kwestie środowiskowe na szczeblu programowania i tworzenia polityki do działań związanych z zapobieganiem konfliktom, pomocą humanitarną, budowaniem pokoju, bezpieczeństwem i odbudową. Oprócz tego Komisja uważa, że następujące zagadnienia wymagają bliższego rozpatrzenia:

- Wzmocnienie monitoringu rzadkich, zniszczonych, cennych i/lub występujących transgranicznie zasobów naturalnych, szczególnie na obszarach, na których ich występowanie może prowadzić do wybuchu konfliktu, lub w przypadkach, gdy wspólne zarządzanie nimi mogłoby prowadzić do poprawy stosunków sąsiedzkich.
- Ustanowienie, w ramach systematycznego zwalczania głębokich przyczyn konfliktów, trwałej struktury w ONZ, w celu zbadania związków pomiędzy występowaniem zasobów naturalnych a konfliktem.
- Zachęcanie rządów-donatorów do ścisłej współpracy z narażonymi na konflikty krajami produkującymi towary, w celu wzmacniania systemu rządów, przejrzystości i wykrywalności w kluczowych sektorach towarów.

UE może angażować się we wzmocniony monitoring zasobów naturalnych, zwłaszcza poprzez wspólną inicjatywę Komisji Europejskiej i Europejskiej Agencji Kosmicznej, mającej na celu utworzenie do roku 2008 europejskiego potencjału globalnego monitoringu środowiska i bezpieczeństwa (GMES).

8. PRAWA CZŁOWIEKA, DEMOKRACJA I PRAWORZĄDNOŚĆ: POPRAWA SYSTEMU PROMUJĄCEGO ICH REALIZACJĘ

8.1.1. Prawa człowieka

UE powinna w pełni wspierać zastąpienie Komisji ONZ ds. Praw Człowieka stałą **Radą Praw Człowieka** (Human Rights Council - HRC), wybieraną bezpośrednio przez Zgromadzenie Ogólne. Ponieważ członkostwo w HRC oznaczałoby szczególną determinację do czynienia postępów w kwestii praw człowieka oraz przestrzegania ich, od przyszłych członków należy oczekiwać wykazania się gotowością do zbadania i poprawy wyników osiąganych w zakresie praw człowieka. Mogłoby to obejmować przygotowanie prezentacji wyszczególniającej np. zobowiązanie do ratyfikacji i wdrażania traktatów związanych z prawami człowieka, wypełnianie obowiązku składania sprawozdań przed organami tych traktatów, aktywnej współpracy ze specjalnymi mechanizmami ONZ oraz inne działania krajowe i międzynarodowe w celu promowania i ochrony praw człowieka.

HRC powinna zachować pozytywne cechy obecnego systemu, m.in. specjalne procedury krajowe i tematyczne. Jednakże zaproponowany system wzajemnego przeglądu ustanawiałby wyraźną i nową rolę dla nowego organu. Wszystkie Państwa Członkowskie ONZ powinny podlegać temu procesowi i powinien on obejmować wszystkie prawa człowieka. Poziom ratyfikacji kluczowych instrumentów w zakresie praw człowieka różni się znacząco. Dlatego też system nie powinien opierać się wyłącznie na wypełnianiu obowiązków związanych z prawami człowieka zgodnie z tym, co ratyfikowały poszczególne państwa podlegające kontroli, lecz powinien raczej mierzyć postęp według licznych standardów dotyczących praw człowieka.

Jednakże należałoby wyraźnie określić do czego taki przegląd mógłby prowadzić. Mogłyby to być zalecenia dotyczące poprawy, którym towarzyszyłaby pomoc techniczna, albo ocena techniczna. Rada Praw Człowieka powinna jednak być w stanie w każdej chwili zwrócić uwagę na nagłe i znaczące pogorszenie się sytuacji związanej z prawami człowieka w danym kraju. Funkcja „alarmowania” powinna być ważnym zadaniem dla HRC; innym zadaniem byłoby wspieranie i monitorowanie włączania praw człowieka do wszelkich działań innych organów ONZ, w tym Rady Bezpieczeństwa i Komisji Budowy Pokoju.

Pożądane jest, aby nowa HRC została ustanowiona jak najszybciej po szczycie ONZ oraz aby bliższe szczegóły dotyczące składu i funkcji HRC zostały przyjęte podczas 60. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ. UE powinna niezwłocznie uwzględnić znaczenie dla procesu finalizacji ustaleń dotyczących nowej HRC podczas 60. posiedzenia Trzeciego Komitetu Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz 62. sesji Komisji ONZ ds. Praw Człowieka. Aby zapewnić skuteczne uczestnictwo państw w procesie wzajemnego przeglądu, należy z odpowiednim wyprzedzeniem ustalić wyraźny terminarz. W swoich refleksjach na temat możliwych działań w sytuacjach krajowych, UE może przewidzieć, jaka będzie logika wzajemnego przeglądu – oparcie współpracy w zakresie praw człowieka na solidnej ocenie potrzeb danego państwa wraz z aktywnym zaangażowaniem się tego państwa.

Ożywione działania Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka stanowią nieodzowne uzupełnienie procesu tworzenia HRC, w tym większy nacisk na współpracę z państwami w zakresie zobowiązań dotyczących praw człowieka. Unijne wsparcie dla Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka powinno wyrażać się w zrównoważonych działaniach zapewniających Wysokiemu Komisarzowi możliwość przeprowadzenia transformacji przewidzianej w planie działania, przedstawionym Sekretarzowi Generalnemu ONZ w maju 2005 r. UE powinna zapewnić, że w swojej reakcji uwzględni nacisk kładziony na większe zaangażowanie się państw w realizację planu, co wyraża się w unijnym procesie powierzenia większej odpowiedzialności w działaniach na szczeblu krajowym. Oprócz nieustannych działań na rzecz poprawy koordynacji donatorów, powinno to również obejmować lepszą koordynację polityk. Ponadto mogłyby również odbywać się spotkania przy okrągłym stole zbliżające ambasady Państw Członkowskich UE, delegacje Komisji, ONZ i inne kluczowe podmioty. Spotkania te pomogłyby w określeniu wspólnych lokalnych priorytetów w zakresie praw człowieka służących większej zgodności w działaniu. Komisja będzie uzupełniać działania Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka poprzez świadczenie pomocy technicznej, której celem jest wspieranie wdrażania konwencji praw człowieka na całym świecie.

Bardziej ogólnie ujmując, UE powinna podkreślać, że przestrzeganie praw człowieka, m.in. praw ekonomicznych, społecznych i kulturalnych, praw dziecka, praw kobiet i innych konkretnych praw, tj. praw seksualnych i reprodukcyjnych, są sposobem poprawy statusu i warunków życia człowieka.

8.1.2. Fundusz demokracji

Zaproponowane ustanowienie **funduszu demokracji** jest mile widzianą inicjatywą. Komisja zaleca, aby UE opowiadała się za tym, żeby fundusz działał na podstawie prośby przedstawionej przez państwo. Jednakże społeczeństwo obywatelskie powinno być również wspierane przez fundusz. Fundusz powinien promować wszystkie aspekty demokratyzacji, nie tylko dziedzinę związaną z wyborami. Szczególną uwagę należy poświęcić temu, w jaki sposób fundusz demokracji mógłby zostać wykorzystany w celu promocji dialogu na temat wartości demokratycznych pomiędzy narodami ponad podziałami kulturowymi, religijnymi i politycznymi.

Niezwłocznie po zakończeniu szczytu należy podjąć niezbędne działania w kierunku dokonania ustaleń dotyczących działania funduszu tak, aby fundusz mógł rozpocząć działalność na początku 2006 r. Komisja wniesie swój wkład do udziału UE w debacie ONZ na temat zaproponowanego funduszu demokracji oraz zagwarantuje, że jej programy oraz wszelkie nowe działania na rzecz demokracji prowadzone przez ONZ będą się wzajemnie uzupełniały.

Przez wiele lat Komisja zaangażowana była w bliskie partnerstwo z Wydziałem Wyborów ONZ oraz z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju w dziedzinie wyborów. Przykładowo, w przygotowaniach do wyborów prezydenckich, wyborów do Zgromadzenia Ustawodawczego i wyborów kurdyjskich w Iraku w styczniu 2005 r. eksperci z ramienia Komisji pracowali w zespole NZ do spraw pomocy technicznej, wspierającym niezależną iracką komisję wyborczą, przeznaczając jednocześnie ponad 30 mln EUR na fundusz powierniczy zarządzany przez Narody Zjednoczone, służący wsparciu przygotowań samych wyborów. Ponadto Komisja ściśle współpracowała z ONZ w kwestiach związanych z wyborami w wielu miejscach na świecie, w tym w Afganistanie, Guinea Bissau, Libanie, Nigerii i Indonezji. Komisja jest gotowa nawiązać ścisłą współpracę z Funduszem w ramach szerszej współpracy UE na rzecz wspierania demokracji.

8.1.3. Obowiązek ochrony

UE powinna wspierać pojęcie **obowiązku ochrony** i zagwarantować, że koncepcja ta przekłada się na konkretne zobowiązania i działania ze strony państw, w tym korzystanie w pełni z Międzynarodowego Trybunału Karnego. W trakcie szczytu należy poprzeć koncepcję obowiązku ochrony. Jeśli podczas szczytu zapadnie decyzja o zaproszeniu Zgromadzenia Ogólnego do dalszej debaty nad tą kwestią, zaproszeniu takiemu powinno towarzyszyć wyraźne określenie celu i terminarza (który nie powinien wykraczać poza 60. sesję Zgromadzenia Ogólnego).

8.1.4. Bezpieczeństwo ludzi

Komisja ponownie potwierdza swoje zobowiązanie do promowania bezpieczeństwa ludzi jako sposobu wzmocnienia pozycji człowieka i skutecznego rozwiązywania problemu braku bezpieczeństwa. W tym względzie Komisja będzie w szczególności wspierać środki ochrony dzieci cierpiących z powodu konfliktów zbrojnych, przede wszystkim w celu zakazania poboru dzieci do wojska.

9. POMOC HUMANITARNA: WZMOCNIĆ POTENCJAŁ MIĘDZYNARODOWY

W **sprawach humanitarnych** UE powinna wspierać działania mające na celu wzmocnienie zdolności systemu humanitarnego do skutecznej i sprawiedliwej pomocy w kryzysach humanitarnych. UE powinna dokładnie przeanalizować zalecenia wynikające z inicjatywy „przegląd pomocy humanitarnej” Koordynatora ds. Pomocy Humanitarnej/Podsekretarza Generalnego ds. Humanitarnych oraz powinna współpracować z systemem ONZ w celu zagwarantowania konkretnych działań następczych. Poprzez działania polityczne oraz działania w dziedzinie humanitarnej, UE powinna przyczyniać się do wspierania ONZ w staniu na straży i ochronie przestrzeni i zasad humanitarnych, zapewnianiu bezpiecznego dostępu do ludności narażonej na zagrożenia, bardziej spójnym finansowaniu, poprawie lokalnych możliwości obszarów zagrożonych kataklizmami, jak również we wzmacnianiu wewnętrznej roli koordynacyjnej i przywódczej ONZ jako koordynatora humanitarnego. Ponadto UE powinna działać wspólnie z ONZ w celu poprawy akceptacji zasad dotyczących osób wewnętrznie przesiedlonych jako międzynarodowych norm ochrony tych osób oraz przyjęcia tych zasad w prawodawstwie krajowym.

10. WZMOCNIENIE ONZ: ZREFORMOWAĆ STRUKTURĘ INSTYTUCJI

10.1.1. Zgromadzenie Ogólne

UE powinna podkreślić swoje poparcie dla **ożywienia Zgromadzenia Ogólnego**. Istnieje potrzeba odbudowy politycznej rangi Zgromadzenia Ogólnego, potwierdzenia jego roli jako głównego powszechnego organu obradującego oraz wesprzeć wyniki szczytu w tym zakresie. Agenda Zgromadzenia Ogólnego powinna bardziej skupić się na ustalonych priorytetach globalnych ONZ oraz głównych bieżących kwestiach merytorycznych. UE powinna również wyrazić poparcie dla zwiększonego udziału społeczeństwa obywatelskiego w pracy ONZ oraz dla zaleceń zawartych w Raporcie Cardoso.

10.1.2. Rada Gospodarcza i Społeczna NZ (ECOSOC)

UE powinna wyrazić swoje poparcie dla **reformy ECOSOC**, aby zwiększyć jej funkcjonalność. W wynikach szczytu należy podkreślić rolę ECOSOC we wszystkich filarach zrównoważonego rozwoju, zapewniając jednocześnie jej kompatybilność i spójność wszelkich reform i jej działań z reformami Zgromadzenia Ogólnego i jego komitetów. Rola ECOSOC jako pomostu między instytucjami oraz rola w zapewnianiu spójności i skoordynowanej realizacji działań wynikających z głównych konferencji i szczytów ONZ musi zostać wzmocniona w dziedzinach rozwoju i zarządzania gospodarką, jak również w innych aspektach gospodarczych, środowiskowych i społecznych.

10.1.3. Rada Bezpieczeństwa

Nadal powinny toczyć się dyskusje pomiędzy członkami ONZ na temat wszechstronnych reform **Rady Bezpieczeństwa** oraz tego w jaki sposób organ ten mógłby być szerzej reprezentowany, a jego działalność mogła stać się bardziej przejrzysta. Jednakże w tym kontekście konieczne jest zagwarantowanie, że dyskusje nad reformą Rady Bezpieczeństwa ONZ nie będą stanowić przeszkód dla postępu w innych obszarach znajdujących się w porządku obrad szczytu.

10.1.4. Rada Praw Człowieka

HRC może zostać utworzona w stosownym czasie na jako główny organ wynikający z karty, jednak zważywszy, że wymagałoby to dokonania przeglądu Karty ONZ, można by przyjąć rozwiązanie tymczasowe, czyli utworzyć HRC jako organ podlegający Zgromadzeniu Ogólnemu. UE powinna także zapewnić istnienie mechanizmów włączenia organizacji pozarządowych do prac HRC. Wraz z rozwojem systemu oceny HRC należy oczekiwać, że pomyślne włączenie się do tego systemu oraz do specjalnych mechanizmów zwiększą szanse danego państwa na wybór do HRC. UE powinna zbadać kwestię włączenia innych członków grupy zachodniej oraz innych grup regionalnych ONZ oraz powinna starać się „dawać przykład”.

10.1.5. Sekretariat ONZ

Reforma Sekretariatu ONZ jest istotnym elementem realizacji reform ONZ. UE powinna zaznaczyć swoje poparcie dla działań związanych z reformą, prowadzonych przez Sekretarza Generalnego ONZ oraz zaangażowanie w przegląd funkcjonowania mechanizmu ONZ do działań operacyjnych NZ zgodnie z wynikami szczytu.

10.1.6. Spójność systemu UN

System agencji, funduszy i programów ONZ rozwijał się w czasie, zwiększał swoją skalę i zakres działań prowadzących do znacznego podwojenia mandatów i działań pomiędzy różnymi organami w systemie. UE powinna aktywnie uczestniczyć w działaniach na rzecz poprawy spójności i efektywności systemu ONZ, zwłaszcza w jej działaniach na szczeblu krajowym. Lepsza spójność i koordynacja musi prowadzić również do bardziej systematycznej współpracy z innymi partnerami, m.in. z Bankiem Światowym. Dlatego też agencje, fundusze i programy ONZ powinny zorganizować swoje techniczne działania na szczeblu krajowym tak, aby skutecznie pomagać państwom w tworzeniu i realizacji ich krajowych strategii ograniczania ubóstwa w celu osiągnięcia MCR. Aby proces ten mógł przebiegać, niezbędna jest wzmocniona rola Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) i Grupy Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDG) w przewodzeniu krajowym zespołom ONZ oraz koordynująca rola koordynatora-rezydenta ONZ. Rady zarządzające i zarządy agencji, funduszy i programów powinny w pełni popierać ten proces, a UE powinna odgrywać główną rolę w tej istotnej części reformy ONZ.

Tworząc nowe struktury i organy ONZ należy pamiętać o tym, że wzmacnianie spójności jest niezmiernie istotne. W szczególności nowe organy, czyli Komisję Budowy Pokoju i Radę Praw Człowieka trzeba będzie włączyć do systemu ONZ. M.in. poprzez ustanowienie związków pomiędzy nimi.

10.1.7. Zarządzanie środowiskiem

Lepsze zarządzanie środowiskiem na wszystkich szczeblach stanowi ważną część ograniczania ubóstwa oraz globalnej agendy bezpieczeństwa. Natychmiastowe działania są niezbędne do dokonania przeglądu mandatu agencji, funduszy i programów ONZ w celu dalszego włączania kwestii środowiska do systemu ONZ. W razie potrzeby należy promować partnerstwa pomiędzy organami ONZ.

W trakcie szczytu należy podjąć categoryczne decyzje o rozpoczęciu procesu **tworzenia Organizacji NZ ds. Środowiska**, wraz z ustaleniem terminów podjęcia dalszych kroków w tym procesie. Organizacja ta powinna zostać stworzona na bazie Programu Narodów Zjednoczonych do spraw Środowiska ze zintegrowanymi i uaktualnionymi uprawnieniami.

Powinna ona opierać się na stałych, przewidywalnych i możliwych do dostosowania wkładów finansowych i mieć taką samą pozycję jak inne wyspecjalizowane agencje ONZ. Utworzenie Organizacji NZ ds. Środowiska z siedzibą w Nairobi stanowiłoby postęp w środowiskowym wymiarze zrównoważonego rozwoju, który dokonałby się w sposób zintegrowany i spójny. Organizacja ściśle współpracowałaby w tym celu z agencjami wielostronnymi, z których każda optymalnie korzystałaby ze swoich możliwości.

10.1.8. Związek pomiędzy ONZ a organizacjami regionalnymi

Komisja proponuje, aby UE z zadowoleniem przyjęła zamiar Sekretarza Generalnego ONZ zawarcia porozumień (lub protokołów ustaleń) **pomiędzy ONZ a organizacjami regionalnymi**, a także powinna uwzględnić zawarcie takiego porozumienia lub protokołu ustaleń z ONZ w celu zapewnienia ogólnych instytucyjnych ram współpracy, w oparciu o istniejące zasady współpracy. W kwestii **wzmocnienia potencjału organizacji lokalnych**, UE ze swojej strony zwiększy swoje wsparcie na rzecz rozwijania potencjału w Unii Afrykańskiej UE będzie wspierać realizację reform, które zapoczątkuje afrykański mechanizm wzajemnego przeglądu oraz poprosiła Komisję o przedstawienie konkretnych propozycji. Ponadto UE, poprzez fundusz na rzecz pokoju, zwiększy wsparcie dla Unii Afrykańskiej i innych organizacji subregionalnych w dziedzinie pokoju i bezpieczeństwa w ramach europejskiego planu na rzecz pokoju i bezpieczeństwa w Afryce.

WNIOSKI

Ponieważ przygotowania do szczytu są już zaawansowane i nabrały znacznego rozmachu wraz z przedstawieniem projektu dokumentu końcowego, dla UE istnieje wyraźny potencjał, a nawet konkretne oczekiwania wobec niej ze strony wielu partnerów międzynarodowych, że w ciągu nadchodzących miesięcy UE w znacznym stopniu przyczyni się do sukcesu szczytu oraz że będzie czynić starania, aby osiągnięcia szczytu przekładały się na konkretne działania. Na podstawie zobowiązań dotyczących rozwoju oraz regularnego wkładu do wielu istotnych aspektów debaty, UE powinna już na tym etapie być gotowa do spoglądania z perspektywą poza szczyt i wyrazić pogląd na temat skutecznego wdrażania wyników szczytu, oraz sposobów szybkiego rozwiązania nieuregulowanych kwestii. W szczególności, zdaniem Komisji, UE powinna nadal stawiać ambitne cele wobec szczytu oraz nawiązywać kontakty z innymi zainteresowanymi stronami w debacie nad reformami, zwłaszcza z innymi państwami członkowskimi ONZ i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, jak również jak najlepiej wspierać Sekretarza Generalnego ONZ i jego zespół oraz Przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego w przygotowywaniu szczytu, który zakończy się sukcesem. UE już jasno wyraziła wolę wywarcia wpływu na pomyślne zakończenie szczytu. Do UE będzie należało utrzymanie wyznaczonego kursu tak, aby inni mogli podążać jej śladem.